

LEPŠÍ TVÁŘ ČESKÉHO BYZNYSU

STEJNĚ JAKO JAROSLAVA VALOVÁ ZAČÍNALI NA ZELENÉ LOUCE. DNES JSOU Z NICH IKONY PODNIKATELSKÉHO ÚSPĚCHU

TOMÁŠ BŘEZINA

ZBYNĚK FROLÍK

BRATŘI WALACHOVI

PAVEL BAUDIŠ A EDUARD KUČERA

EVA ŠTĚPÁNKOVÁ

Jsou to tak trochu jiní lidé. Ve srovnání s průměrem energičtější, pozitivněji naladěni, pracovitější, soutěživí a zarputilí. Podnikatelé, kteří se po sametové revoluci nevrhli na skupování kupónových knížek, neprivatizovali státní podniky ani nespekulovali s pozemky pod budoucími dálnicemi, ale **VSADILI HLAVNĚ SAMI NA SEBE**, prorazili. A už dávno jim nestačí jen český trh.

VĚTŠINOU NEFIGURUJÍ v první desítce českého žebříčku miliardářů, přesto se o nich mluví a píše srovnatelně často jako o Kellnerovi, Bakalovi nebo Křetínském, vyhrávají manažerské soutěže. Pro každou svobodnou ekonomiku jsou tyto lidé nesmírně cenní. Tvoří pravé, zdravé jádro, z jehož číslorodosti vychází onen „blahobyt“. Dají se najít skoro v každém oboru. Tedy myšleno v těch, kde se opravdu něco vyrábí a prodává. Bez finančních spekulantů a lobbistů by se hospodářství nejspíš obešlo, bez podnikatelů s velkým P jen těžko. Někteří z nich stojí za připomínku.

GENETICKÁ DISPOZICE

„Nikdy nezapomenu, že jsem před pár lety řídil trabanta a vlastnil pouze červené trenýrky a bílý náčelník,“ říká o sobě **TOMÁŠ BŘEZINA**, majitel výrobce betonové dlažby Best. Nápad, aby si založil firmu na betonové prefabrikáty, dostal v Kanadě. Znechucen z toho, že si lidé v Československu udržovali socialistický vztah k práci,

si v roce 1990 vzal na tři měsíce neplacené volno a odjel do zámoří, kde na černo sekal trávu nebo natíral ploty. A také si tam všiml, že rozbíjejí asfaltové cestičky a nahrazují je betonové tvarovky. „Viděl jsem, že to funguje,“ popsal důvody, proč si po návratu do Česka vzal stomiliónový úvěr a rozhodl se postavit v Rybnici u Plzně továrnu na betonovou dlažbu. Dnes vlastní jednu z největších firem v oboru ve střední Evropě.

Březina věří, že schopnosti pro podnikání se dědí. „Musíte umět vidět za roh, mít vize, intuici, osobnostní vlastnosti odložené spotřeby, nemůžete si hned koupit jachty a vrtulníky, což řada lidí udělala. A dnes už nejsou,“ řekl v rozhovoru pro Reflex na konci loňského roku. Ve firmě přečkal tahanice s bývalými společníky, tvrdé tlaky zahraniční konkurence, ale i deziluzi z politického angažmá. V 90. letech usedl za ODS do Poslanecké sněmovny. Loni měl vést kandidátku ANO ve středních Čechách, pak se ale cítil zklamán

a stáhl se. Stále je stoprocentní vlastníkem Bestu a předsedou jeho představenstva.

OD RŮŽÍ K POSTELÍM

Podobně jako Březinův Best dnes platí za symbol úspěšného podnikatelského příběhu od nuly také společnost Linet, kterou zakládal **ZBYNĚK FROLÍK**. Vystudovaný kybernetik si zakoketoval s podnikáním ještě za minulého režimu, kdy pracoval v Československé akademii věd a hledal si privýdělek. S manželkou začal ve velkém pěstovat růže a jako jeden z mála je byl tehdy schopen dodat i v zimě. To ocenili například filmaři. Byznys s řezanými květinami nakonec neustál nizozemskou konkurenci, Frolík ale mezitím dostal nápad v úplně jiném oboru, v němž posléze uspěl doslova globálně.

Od poloviny 80. let dělal technického ředitele v motolské nemocnici a často se potýkal se zastaralým vybavením. Zaujalo ho, jak sám říká, že konstrukce postelí je na první pohled celkem jedno-

TEXT TOMÁŠ PERGLER

duchá – stačí nařezat a ohnout pár trubek. Peníze zbylé z květinářského podnikání vložil spolu s kolegy do společnosti Linet a v budově bývalého kravína nedaleko Slaného se pustili do výroby nemocničních lůžek. Postele Linetu byly sice dražší, zákazníkům ale imponovaly jejich technologické vymoženosti. Postupně se firma vyvíjela mezi největší výrobce na světě. V roce 2011 posílil svoji pozici na trhu spojením s německým výrobcem lůžek WiBo.

„Je to především o optimismu. Česká republika je malinká a svět je obrovský. Vše, co se tu vyrobí, se dá ve světě velmi dobře prodat. Stačí k tomu nebýt líný, naučit se jazyky, cestovat a být flexibilní,“ říká Frolík. Ale i jeho optimismus má svou míru. Před lety zkritizoval nekvalitní české právní prostředí a sídlo skupiny založil raději v Nizozemsku.

PILULKOVÍ BRATŘI

Že byznys může dlouhodobě vzkvétat i ve firmě tří sourozenců, doka-

zuje příklad **BRATRŮ WALACHOVÝCH** z Těšínska. Firmu zakládali krátce po revoluci. Nejdřív obchodovali s počítači, potom se přeorientovali na nápoje, zemědělské produkty a farmacie. Nápojovou divizi prodali a nakonec se soustředili jen na výživové doplňky. Byla to evidentně správná volba, protože se rozrostli do nadnárodní skupiny. Pod značkou Walmark se vyrábějí vitamíny pro děti Martánci, ale i přípravky Proenzi či Prostenal, známé z reklam.

„Dívám se na věci často jako na algoritmus,“ říká o svém přístupu Adam Walach, jenž – stejně jako jeho dvojče Waldemar – studoval teoretickou matematiku. Prý kdysi snili o tom, že posunou teorii relativity. Fyzice se ale nakonec ani jeden nevěnoval. Po listopadu 1989 rozpoznali, že měnicí se svět nabízí obrovské možnosti pro jejich vrozený tvůrčí elán a organizační schopnosti. „S bratrem jsme vždycky chtěli dělat něco samostatně,“ vysvětluje Adam. Přibrali ještě třetího bratra, Mariusze, vystudovaného ekonomu. Nejstaršího Janusze nezlomili, rozhodl se zůstat lékařem.

Walachovi vlastnili firmu přes dvacet let sami, v roce 2012 prodali půlku investičnímu fondu Mid Europa Partners. S některými byznysmeny, kteří vybudovali svůj podnik od píky, bratry spojuje až překvapivá neokázalost. Žádná maserati

nebo rozsáhlé paláce. Walachové vůbec působí atypicky. Nejen tím, že jsou sourozenci, hlásí se k polské národnosti a všichni hrají na hudební nástroj, ale také odkazováním na křesťanskou víru. Jejich pevné zakořenění v evangelickém vyznání a poukazování na paralely mezi biblickými poučkami a správnými kroky pro podnikání jako by dávaly za pravdu více než sto let staré tezi německého sociologa Maxe Webera o přímé souvislosti mezi náboženskou etikou a rozvojem soukromého podnikání.

ČESKÁ SOFTWAREOVÁ VLNA

Pokud bychom se snažili změřit úspěšnost českého kapitalismu podle oboru, nejspíš by vyhrály informační a mobilní technologie. Za všechny připomeňme společnost Avast, jejíž antivirové programy

přešli na firmu a v polovině 90. let dodali první antivirový program pro tehdejší verzi Windows. Kučera a Baudiš drželi majoritní podíl ve firmě až do letošního roku, kdy mezi akcionáře vstoupil nový investor, CVC Capital Partners. Zapomenout nesmíme také na ženy, přestože jsou, aspoň zatím, mezi lidry českého „gründer-ského“ byznysu v jasné menšině. Vedle majitelky společnosti Siko Koupelny (viz rozhovor na straně 22) je známá například **EVA ŠTĚPÁNKOVÁ**, zakladatelka a šéfkou kosmetické firmy Ryor. Bývalá vedoucí výroby v Ústavu lékařské kosmetiky se vrhla na podnikání po mateřské v roce 1991. Firma nejdřív vyráběla hlavně pro kosmetické salóny, později se přeorientovala i na maloobchodní síť. V současnosti vyrábí v závodě

To je samozřejmě trochu pohádka. Spousta těch, kteří v 90. letech měli dobré nápady a založili firmy, neuspěla. Jiní sice přežili, nebo dokonce vybudovali prosperující podniky, svým významem ale výrazně nepřesáhli české hranice.

Těm nejlepším se to podařilo. Je to dobře, jejich příběhy o začátcích na zelené louce se pěkně poslouchají. My ostatní je asi potřebujeme slyšet – abychom nepropadali depresi, že cesta ke zbohatnutí musí zákonitě vést přes ohýbání pravidel, korumpování úředníků nebo přísátí na státní zakázky a dotace.

Možná je trochu příznačné, že čeština nemá pro podnikatele, kteří se vypracovali díky vlastní pili, vhodný jednoslovný výraz a že si musí pomáhat anglickým „self-mademan“. Slovo, jež svou sklad-

NEJLEPŠÍM SE PODAŘILO PŘESÁHNOUT ČESKÉ HRANICE. JEJICH PŘÍBĚHY O ZAČÁTCÍCH NA ZELENÉ LOUCE SE PĚKNĚ POSLUCHAJÍ.

jsou zřejmě nejrozšířenější na světě. Historie firmy spadá až do roku 1988, kdy **PAVEL BAUDIŠ** z pražského Výzkumného ústavu matematických strojů napsal program na odstranění viru Vienna a se svým kolegou **EDUARDEM KUČEROU** založil družstvo, pod jehož hlavičkou začali program distribuovat. Po revoluci pokračovali dál,

na Kladensku kolem dvou set druhů sortimentu.

KDO JE SELFMADEMAN

Když posloucháte vyprávění nejúspěšnějších českých podnikatelů, zdá se vám, že to celé může být celkem snadné. Stačí mít jenom správný nápad, zakousnout se a pak jít vytrvale za svým cílem.

bou vystihuje podstatu jedinečné profese, si rádo přisvojuje mnoho byznysmenů, u kterých takové zařazení ale více či méně kulhá. Na rozdíl od skutečných selfmademanů tyto lidé kupříkladu neradi vysvětlují začátky svého podnikání. Čím víc bude těch, kdo si označení selfmademan opravdu zaslouží, tím lépe.